

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 1 no 11

Nr.10.10.

Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 2 no 11

I Vispārīgi jautājumi

- 1.1. Vadlīnijas izstrādātas, lai sniegtu skaidrojumu par finanšu korekciju būtību un piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk – Eiropas Savienības fondu) 2004.-2006.gada un 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektos, kā arī rastu sistēmisku, vienotu pieeju un praksi proporcionālas finanšu korekcijas piemērošanā līdzīgos gadījumos Latvijā.
- 1.2. Vadlīnijās tiek skaidrota dalībvalsts ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteiktā atbildība par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu, tai skaitā, finanšu korekciju piemērošanu, finanšu korekcijas apjoma noteikšana un piemērošanas iespējas atkarībā no pārkāpuma būtiskuma.
- 1.3. Vadlīnijas attiecas uz pirmā līmeņa starpniekinstitūcijām, otrā līmeņa starpniekinstitūcijām un grantu shēmas apsaimniekotājiem struktūrfondu 2004.-2006.gada plānošanas perioda projektos, starpniekinstitūcijām Kohēzijas fonda 2004.-2006.gada plānošanas perioda projektos, kā arī atbildīgajām iestādēm un sadarbības iestādēm un vadošajai iestādei ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektos, maksājumu iestādi, sertifikācijas iestādi, vadošo iestādi, revīzijas iestādi un neatkarīgo struktūrvienību, kas veic noslēguma izdevumu deklarācijas pārbaudi 2004.-2006.gada struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektiem, kas piemēro šajās vadlīnijās izklāstītos principus. Finansējuma saņēmējiem šīs vadlīnijas sniedz informāciju par sagaidāmo finansiālo sankciju dažādos neatbilstību gadījumos atkarībā no pārkāpuma būtiskuma pakāpes.
- 1.4. Gadījumos, kad neatbilstoši veikto izdevumu summu (neatbilstības finansiālā ietekme naudas izteiksmē) nav iespējams korekti noteikt, šīs vadlīnijas sniedz vispārīgus principus sankciju proporcionalitātes – diferencētas finanšu korekcijas – piemērošanai.
- 1.5. Vadlīnijās nav iekļauti visi iespējamie piemēri proporcionālas finanšu korekcijas piemērošanai, attiecīgi nosakot finanšu korekcijas par pamatu un pēc analogijas var tikt ņemti vadlīniju 2. pielikumā iekļautie piemēri.
- 1.6. Vadlīnijas piemēro no to apstiprināšanas dienas.
- 1.7. Vadlīnijas izstrādātas, pamatojoties tiesību aktiem un materiāliem, kas detalizēti ir uzskaitīti šo vadlīniju 3.pielikumā.
- 1.8. Vadlīnijas ir piemērojamas arī Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 3 no 11

programmas finansētajiem projektiem. Vadlīnijas piemērojamas tiktāl, cik tās nav pretrunā ar finanšu instrumentu ieviešanu regulējošiem tiesību aktiem.

II Dalībvalsts atbildība, tiesiskais pamats

2.1. 2004.-2006.gada plānošanas periods, Eiropas Savienības struktūrfondi¹:

2.1.1. Atbilstoši Eiropas Komisijas prasībām dalībvalstis, pirmkārt, ir atbildīgas par neatbilstību izmeklēšanu, rīkojoties saskaņā ar faktiem par jebkurām nozīmīgām izmaiņām, kas ietekmē palīdzības Eiropas Savienības struktūrfondu īstenošanas un pārraudzības raksturu vai nosacījumus, kā arī rada nepieciešamību pēc labojumiem finansējumā. Dalībvalsts veic pieprasītos labojumus finansējumā saistībā ar atsevišķiem vai atkārtotiem pārkāpumiem.

2.1.2. Komisijas 2001. gada 2. marta Regula (EK) Nr. 448/2001, kas reglamentē Padomes Regulas (EK) Nr. 1260/1999 īstenošanu attiecībā uz finanšu korekciju izdarīšanu palīdzībā, kas piešķirta no struktūrfondu (turpmāk – Regula Nr.448/2001), norāda uz dalībvalsts atbildību šajā jomā. Regulas Nr.448/2001 2.pants nosaka, ja pārkāpumi notiek pastāvīgi, izmeklēšana, ko veic saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1260/1999 39. panta 1. punktu, aptver visas darbības, kurās varētu būt pārkāpumi. Pilnīgi vai daļēji atceļot Kopienas līdzfinansējumu, dalībvalstis ņem vērā neatbilstību veidu un smagumu, kā arī fondu finansiālos zaudējumus un ietekmi uz projekta ieviešanu (mērķa sasniegšanu).

2.2. 2004.-2006.gada plānošanas periods, Kohēzijas fonds²:

2.2.1. Atbilstoši Eiropas Komisijas prasībām dalībvalstis pirmajā instancē uzņemas atbildību par projektu finanšu kontroli. Šajā nolūkā to dalībvalsts veiktajos pasākumos ir jāiekļauj visu zaudēto summu atgūšana, kas zaudētas atklāto pārkāpumu dēļ un, vajadzības gadījumā, procentu iekasēšana par novēlotu samaksu.

2.3. 2007.-2013.gada plānošanas periods³:

2.3.1. Saskaņā ar Eiropas Komisijas prasībām dalībvalstis ir atbildīgas par darbības programmu vadību un kontroli, jo īpaši nepieļaujot, konstatējot un labojot neatbilstības un atgūstot nepamatoti izmaksātās summas. Dalībvalstu pienākums ir izmeklēt neatbilstības, pamatojoties uz jebkurām ievērojamām atkāpēm, kas attiecas uz darbību vai darbības

¹ Padomes Regula (EK) Nr. 448/2001(2001.gada 1.marts) , kas reglamentē Padomes Regulas (EK) Nr. 1260/1999 īstenošanu attiecībā uz finanšu korekciju izdarīšanu palīdzībā, kas piešķirta no struktūrfondu.

² Padomes Regula (EK) Nr. 1264/1999 (1999. gada 21. jūnijs), ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1164/94 par Kohēzijas fonda izveidi.

³ Padomes Regula (EK) Nr. 1083/2006 (2006. gada 11. jūlijs), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, 98. pants.

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 4 no 11

programmu īstenošanas vai kontroles būtību vai apstākļiem un veicot vajadzīgās finanšu korekcijas. Dalībvalsts veic vajadzīgās finanšu korekcijas saistībā ar konkrētām vai sistemātiskām neatbilstībām, kas konstatētas darbībās vai darbības programmās. **Dalībvalsts veiktās korekcijas izpaužas kā visa vai daļēja publiskā ieguldījuma darbības programmā vai projektā atcelšana. Dalībvalsts ņem vērā neatbilstību būtību un nopietnību un Fondam nodarītos finansiālos zaudējumus.** Sistēmiskas neatbilstības gadījumā dalībvalsts paplašina izmeklēšanu, to attiecinot uz visām darbībām, kas varētu būt ietekmētas.

Šeit jāvērs uzmanība, ka attiecībā uz līdzekļu reinvestēšanu projektā tām pašām darbībām atgūtos līdzekļus izmantot vairs nevar, pamatojoties uz Regulas Nr.1083/2006 98.panta 3.punkta prasībām. Taču atgūtos līdzekļus var izmantot citiem projektiem tās pašas aktivitātes/apakšaktivitātes ietvaros, ko sākotnēji bija plānots īstenot turpmākajos gados. Šajā gadījumā jāveic grozījumi projektā, precizējot projekta aktivitāšu plānu, kā arī par neatbilstoši veikto izdevumu summu ir jāsamazina projekta attiecināmo izmaksu summa. Ja ir bijusi sistēmiska problēma, šo nosacījumu nevar piemērot tām aktivitātēm, kurās piemērota sistēmiskā finanšu korekcija.

2.4. Ņemot vērā augstāk minēto, var secināt, ka dalībvalsts ir galvenokārt atbildīga par neatbilstību atklāšanu un neatbilstoši veikto izdevumu pilnīgu vai daļēju atgūšanu Eiropas Savienības budžetā, ņemot vērā neatbilstību būtību, nopietnību un zaudējumu ietekmi, kas liecina par sankcijas proporcionalitātes – diferencētas finanšu korekcijas – piemērošanas pamatotu nepieciešamību.

2.5. Dalībvalstij jānosaka vienādi principi diferencētu dalībvalsts finanšu korekciju piemērošanā, kas pēc iespējas pamatotas ar vēsturiskiem piemēriem līdzīgos gadījumos, Eiropas Savienības institūciju vadlīnijām, metodiskiem norādījumiem, kā arī kas saskaņotas visos ieviešanas līmeņos un atzītas visu Eiropas Savienības fondu pārvaldībā iesaistīto institūciju ietvaros.

III Dalībvalsts iekšējais atbildību sadalījums, tiesiskais pamats

3.1. 2004.-2006.gada plānošanas periods, Eiropas Savienības struktūrfondi:

3.1.1. Ministru kabineta 2009.gada 30.jūnija noteikumu Nr. 706 „Kārtība, kādā ziņo par struktūrfondu finansēto projektu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām un pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu” (turpmāk – MK noteikumi Nr.706) 6.punkts nosaka:

- ja otrā līmeņa starpniekinstitūcijai vai grantu shēmas apsaimniekotājam ir aizdomas par iespējamo neatbilstību, otrā līmeņa starpniekinstitūcija vai grantu shēmas apsaimniekotājs var vērsties institūcijā, kas veic pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas funkcijas.

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 5 no 11

- Pirmā līmeņa starpniekinstitūcija pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu, ņemot vērā projekta ietvaros veikto izdevumu atbilstību, projekta mērķus un sagaidāmos rezultātus.

MK noteikumu Nr.706 III nodaļā ir noteikts, ka:

- otrā līmeņa starpniekinstitūcija ar struktūrfonda finansējuma saņēmēju, ja tā nav budžeta iestāde, var vienoties par labprātīgu neatbilstoši veikto izdevumu atmaksu.
- Arī grantu shēmas apsaimniekotājs ar granta finansējuma saņēmēju, ja tā nav budžeta iestāde, var vienoties par labprātīgu neatbilstoši veikto izdevumu atmaksu.

Ja iepriekš minētās vienošanās nav panāktas, attiecīgi otrā līmeņa starpniekinstitūcija vai grantu shēmas apsaimniekotājs, ja ir iespējams, ietur atgūstamo summu no projekta nākamā vai kārtējā maksājuma. Ja nav iespējams ieturēt atgūstamo summu no nākamā vai kārtējā maksājuma, otrā līmeņa starpniekinstitūcija vai grantu shēmas apsaimniekotājs pieņem lēmumu par projekta ietvaros neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu.

Ja struktūrfonda finansējuma saņēmējs vai granta finansējuma saņēmējs, kura rīcības dēļ veikti neatbilstoši izdevumi, ir budžeta iestāde (tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestāde, atvasināta publiska persona vai cita valsts iestāde) un otrā līmeņa starpniekinstitūcija vai grantu shēmas apsaimniekotājs nevar nodrošināt attiecīgi struktūrfonda finansējuma saņēmēja vai granta finansējuma saņēmēja neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu un nav piemērojama MK noteikumu Nr.706 31.punktā paredzētā norakstīšana uz izdevumiem, piemēro šādu kārtību:

- vadošā iestāde nosūta ceturkšņa ziņojumā par neatbilstību saistībā ar struktūrfonda īstenošanu saskaņā ar Eiropas Kopienas Regulas Nr.[1681/94](#) 2., 3. un 5.pantu iekļauto informāciju budžeta iestādes (kas veica neatbilstošus izdevumus) augstākās iestādes vadītājam un Valsts kontrolei;
- otrā līmeņa starpniekinstitūcija informē Ministru kabinetu par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem.

3.2. 2004.-2006.gada plānošanas periodā uz Kohēzijas fondu attiecas Ministru kabineta 2006.gada 29.augusta noteikumi Nr.704 „Kārtība, kādā uzskaita un atmaksā Kohēzijas fonda projektu ietvaros neatbilstoši veiktos izdevumus”. To 2.punkts nosaka, ka vadošā iestāde pēc ceturkšņa ziņojuma, Finanšu ministrijas, Valsts kontroles, Eiropas Komisijas vai citas institūcijas audita atzinuma vai cita veida informācijas saņemšanas par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem izvērtē to un, ja nepieciešams, pieprasa starpniekinstitūcijai vai maksājumu iestādei papildu informāciju. Minēto noteikumu 3.un 4.punkts nosaka vadošajai iestādei par pienākumu pieņemt lēmumu par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu.

3.3. 2007. – 2013.gada plānošanas periods:

3.3.1. Saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 18.panta 3.punktu tika izdoti Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumi Nr.740 „Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 6 no 11

konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus” (turpmāk – MK noteikumi Nr.740). Noteikumi nosaka kārtību, kādā ziņo par Eiropas Savienības fondu projektos konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstoši veiktos izdevumus.

3.3.1.1. MK noteikumu Nr.740 19.punkts nosaka, ka, ja finansējuma saņēmējs, kura īstenotajā projektā ir konstatēta neatbilstība (neatkarīgi no tās finansējuma apjoma), ir tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestāde, atvasināta publiska persona vai cita valsts iestāde (turpmāk – valsts iestāde), atbildīgā iestāde vai sadarbības iestāde, kas ar finansējuma saņēmēju noslēgusi civiltiesisko līgumu vai vienošanos par projekta ieviešanu (turpmāk – līgumslēdzējs):

- ja iespējams, pamatojoties uz vienošanos par projekta īstenošanu, ietur neatbilstoši veiktos izdevumus no projekta nākamā vai kārtējā maksājuma;
- ja neatbilstoši veiktos izdevumus nav iespējams ieturēt un vienam projekta vienas neatbilstības gadījumā neatbilstoši veikto izdevumu summa nepārsniedz 85 latus, neatbilstoši veiktos izdevumus var norakstīt izdevumos;
- ja neatbilstoši veiktos izdevumus nav iespējams ieturēt un norakstīt, līgumslēdzējs triju darbadienu laikā rakstiski informē finansējuma saņēmēju par iespēju labprātīgi atmaksāt neatbilstoši veiktos izdevumus, kopiju nosūtot sertifikācijas iestādei. Ja divu nedēļu laikā pēc attiecīgas informācijas nosūtīšanas neatbilstoši veiktie izdevumi nav labprātīgi atmaksāti vai nav saņemta atbilde par iespēju tos labprātīgi atmaksāt, līgumslēdzējs rakstiski informē neatbilstošus izdevumus veikušās tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, atvasinātas publiskas personas vai citas valsts iestādes augstākas iestādes vadītāju, nosūtot MK noteikumu Nr. 740 5.punktā minēto informāciju.

3.3.1.2. MK noteikumu Nr.740 25.punkts nosaka, ka, ja finansējuma saņēmējs, kura īstenotajā projektā ir konstatēta neatbilstība (neatkarīgi no tās finansējuma apjoma), ir privātpersona, līgumslēdzējs:

- ja iespējams, pamatojoties uz noslēgto civiltiesisko līgumu par projekta īstenošanu, ietur neatbilstoši veiktos izdevumus no nākamā vai kārtējā maksājuma;
- ja neatbilstoši veiktos izdevumus nav iespējams ieturēt un vienam projekta vienas neatbilstības gadījumā neatbilstoši veikto izdevumu summa nepārsniedz 85 latus, neatbilstoši veiktos izdevumus var norakstīt izdevumos;
- ja neatbilstoši veiktos izdevumus nav iespējams ieturēt un norakstīt, līgumslēdzējs vienojas ar finansējuma saņēmēju civiltiesiskā kārtībā vai izdod administratīvo aktu par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu triju mēnešu laikā no neatbilstības konstatēšanas, bet ne ilgāk kā Padomes 1995. gada 18.decembra Regulas (EK, EUROTOM) Nr.2988/95 par Eiropas

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 7 no 11

Kopienu finanšu interešu aizsardzību 3.panta 1.punktā noteiktajā termiņā un triju darbdienu laikā to kopā ar brīdinājumu par administratīvā akta, piespiedu izpildi paziņo finansējuma saņēmējam (civiltiesiskā kārtībā panāktās vienošanās, administratīvā akta un brīdinājuma kopiju nosūta sertifikācijas iestādei).

3.4. Tā kā ES fondu projektu īstenošana tiek līdzfinansēta arī no valsts budžeta, būtiski ir pievērst uzmanību ne tikai ES fondu līdzfinansējuma, bet arī valsts budžeta līdzekļu efektīvai izlietošanai. Likuma par budžetu un finanšu vadību 46.pants nosaka, ka budžeta finansētu institūciju, budžeta nefinansētu iestāžu un pašvaldību, kā arī kapitālsabiedrību, kurās ieguldīta valsts vai pašvaldību kapitāla daļa, vadītāji ir atbildīgi par šajā likumā noteiktās kārtības un prasību ievērošanu, izpildi un kontroli, **kā arī par budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem.**

Savukārt, likuma “Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” 2.panta 1.punkts nosaka, ka jebkurai rīcībai ar valsts un pašvaldību finanšu līdzekļiem un mantu ir jābūt **likumīgai**. Attiecīgi šī paša likuma 3.pantā noteikts, ka pašvaldībām, valsts un pašvaldību iestādēm, valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrībām, kā arī kapitālsabiedrībām, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50 procentus, **jārīkojas ar finanšu līdzekļiem un mantu lietderīgi.**

Ņemot vērā augstāk minēto, iestāžu vadītājiem jāņem vērā, ka neatbilstoši veiktie izdevumi, kas ir veikti Eiropas Savienības fondu projektu ietvaros un skar valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, ir arī augstāk minēto likumu pārkāpums.

3.5. Par finanšu korekciju piemērošanu sistēmas līmenī ir atbildīga vadošā iestāde, savukārt aktivitātes/projekta/līguma/maksājuma līmenī – institūcijas atbilstoši šo vadlīniju 3.1. - 3.3.apakšpunktā minētajai kārtībai.

IV Finanšu korekcijas piemērošana

4.1. Neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas mērķis ir atjaunot situāciju, kurā izdevumi, kas veikti no Eiropas Savienības fondiem un Latvijas valsts budžeta, atbilst piemērojamiem Latvijas Republikas un Eiropas Savienības tiesību aktiem.

4.2. Tas, ka projektu ieviešanu ir iespējams pilnveidot, ne vienmēr ir par iemeslu līdzekļu atgūšanai.

Piemērs Nr.1: Kontrolē X tika konstatēts, ka:

- *finansējuma saņēmējam jāuzlabo projekta dokumentācijas kārtošana, bet šis konstatējums neizraisīja šaubas par dokumentu izsekojamību;*
- *netiek dokumentēta projekta gaitas kontrole;*

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 8 no 11

- *visā dokumentācijā (t.sk. rēķinos un maksājumu uzdevumos), kas attiecas uz Projekta īstenošanu un Līguma izpildi, netiek norādīts Līguma numurs;*
- *projekta dokumentācija un saistoša korespondence netiek noformēta atbilstoši LR normatīvo aktu prasībām;*
- *nav aktualizēti iekšējie dokumenti vai līgumi, piem., ar sadarbības partneriem.*

4.3. Neatbilstoši veikto izdevumu summu pēc iespējas nosaka, pamatojoties uz katru konkrētu gadījumu.

4.4. Tomēr ne vienmēr ir iespējams konkrēti noteikt neatbilstoši veikto izdevumu summu, t.i., finansiālo ietekmi katram gadījumam, kā arī var būt gadījumi, kad neattiecināt visus attiecināmos izdevumus var būt pārāk nesamērīgi. Tādos gadījumos var piemērot procentuālo vai proporcionālo finanšu korekciju (skat. šo vadlīniju 2.pielikumu).

4.5. Lemjot par finanšu korekcijas likmi, galvenais apsvērums, ko ņem vērā, ir zaudējumu riska pakāpe, kurai tiek pakļauti Kopienas līdzekļi (iespējamie zaudējumi Eiropas Savienības un LR budžetam). Tādējādi, veicot korekciju, ir jāievēro samērīguma jeb proporcionalitātes princips⁴. Pirms korekcijas piemērošanas ir nepieciešams rūpīgi izmeklēt konkrēto gadījumu un pieņemt lēmumu par piemērojamo finanšu korekcijas veidu, ņemot vērā tālāk minētos kritērijus. Lai piemērotu finanšu korekciju, jābūt konstatētiem neatbilstoši veiktiem izdevumiem, kas rada vai varētu radīt zaudējumus Eiropas Kopienas budžetā vai Latvijas valsts budžetā.

4.6. Piemērojot proporcionālo finanšu korekciju gadījumos, kad konstatēti vairāki pārkāpumi (piemēram, vienā iepirkuma līgumā) to nesummē, bet piemēro lielāko iespējamo korekciju (%) atbilstoši pārkāpuma būtiskumam.

4.7. Piemērojot finanšu korekciju, gala rezultāts var būt viens no neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas veidiem atbilstoši šo vadlīniju 3.1., 3.2., 3.3.punktos minētajam.

4.8. Sistēmisku (kļūda Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmā, piemēram, nepareizs Eiropas Savienības normatīvā akta interpretējums, kas noved pie neatbilstībām Eiropas Savienības fondu projektos) neatbilstību gadījumā neatbilstoši veikto izdevumu apjomu var noteikt, izmantojot ekstrapolāciju vai vienotas likmes:

⁴ **Samērīguma princips** noteic, ka tad, ja publiskā vara ierobežo personas tiesības un likumiskās intereses, ir jāievēro saprātīgs līdzsvars starp sabiedrības un indivīda interesēm. Lai konstatētu, ka samērīguma princips ir ievērots, jānoskaidro, vai likumdevēja izraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmo mērķu sasniegšanai, vai nav saudzējošāku līdzekļu šo mērķu sasniegšanai, vai šāda rīcība ir nepieciešama, t.i., vai mērķi nevar sasniegt ar citiem, indivīda tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, un vai likumdevēja rīcība ir atbilstoša jeb proporcionāla - likumdevēja darbība ir samērīga jeb atbilstoša, t.i., vai labums, ko iegūs sabiedrība, ir lielāks par indivīda tiesībām un likumiskajām interesēm nodarīto zaudējumu. Ja, izvērtējot tiesību normu, tiek atzīts, ka tā neatbilst kaut vienam no šiem kritērijiem, tā neatbilst arī samērīguma principam un ir prettiesiska. [Lieta Nr.2003-04-01] un [Lieta Nr.2001-12-01]

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 9 no 11

4.8.1. ja ir pierādījumi tam, ka attiecībā uz daudzām citām darbībām vai kādu pasākumu vai programmu notikušas viena veida kvantitatīvi nosakāmas neatbilstības, bet neatbilstoši veikto izdevumu noteikšana atsevišķi katram projektam nav lietderīga tās izmaksu dēļ, finanšu korekcija var būt balstīta uz ekstrapolāciju. Ekstrapolāciju var izmantot tikai revīzijas iestāde un tikai tad, ja var izdalīt viendabīgu gadījumu kopu vai apakšgrupu ar vienādām iezīmēm un ja konstatēts, ka tiem visiem piemīt attiecīgais trūkums. Šajā gadījumā rezultātus, kas iegūti, rūpīgi pārbaudot nejauši atlasītu atsevišķu dokumentu reprezentatīvu izlasi, ekstrapolē uz visiem apzinātās kopas dokumentiem, ievērojot vispārpieņemtus revīzijas standartus. Tiek veikta atbilstoša parauga atlase no identificētas riska skartās attiecīgās populācijas (kopas), t.i., tiek veidota izlase, balstoties uz statistisko vai nestatistisko metodi. Ja atlase nav veikta, tad ekstrapolāciju uz visu kopu nebūs pamatota. Eiropas Komisijas vadlīnijās COCOF 08/0021/01-EN „Informatīva piezīme revīzijas iestādēm par paraugu atlases metodēm (saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 62. pantu un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1828/2006 16. pantu)” ir detalizēti aprakstītas iespējamās parauga atlases metodes.

Piemērs Nr.2: Tiek konstatēts, ka projekta administratīvie izdevumi tiek nepareizi uzskaitīti un deklarēti. Tā kā šo trūkumu var attiecināt uz visiem projektiem, kuros ir administratīvie izdevumi, bet katru projektu skatīt būtu nesamērīgi, finanšu korekcijas noteikšanai jāizmanto ekstrapolācijas metode.

4.8.2. vienotas likmes ir jāpiemēro tad, ja atsevišķu pārkāpumu vai sistēmisku neatbilstību finansiālās sekas nevar precīzi novērtēt, jo tās ir atkarīgas no ļoti daudziem mainīgajiem lielumiem vai to izpausmes ir izkļiedētas, piemēram, tās radušās tāpēc, ka nav veiktas pienācīgas pārbaudes, kas ļautu novērst vai atklāt neatbilstības, vai nav ievērots kāds atbalsta piešķiršanas priekšnosacījums vai Kopienas noteikums, bet neattiecināt visu attiecīgā atbalsta summu būtu nesamērīgi. Korekcijas pēc vienotas likmes nosaka atkarībā no novēroto vadības un kontroles sistēmas trūkumu un atsevišķo pārkāpumu apmēriem un to finansiālajām sekām. Korekcijas pēc vienotas likmes piemēro visiem attiecīgā pasākuma vai pasākumu izdevumiem, ja nepilnības neaprobežojas tikai ar dažām izdevumu jomām (atsevišķiem projektiem vai projektu veidiem), jo tad tās piemēro tikai izdevumiem šajās jomās. Vieniem un tiem pašiem izdevumiem parasti piemēro tikai viena veida korekciju.

4.9. Atbilstoši Eiropas Komisijas pamatnostādņu (skat. šo vadlīniju 3.pielikuma 8. un 9.punktu) kontroles sistēmas daļījumam vadības un kontroles sistēmas ietver vairākus dažāda svarīguma elementus vai funkcijas, kuru mērķis ir nodrošināt līdzfinansēšanai deklarēto izdevumu likumību, pareizību un pamatotību. Aprēķinot korekcijas pēc vienotas likmes gadījumos, kad konstatēti trūkumi šajās sistēmās, ir lietderīgi iedalīt vadības un

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 10 no 11

kontroles sistēmu funkcijas pamatelementos un palīgelementos, lai noteiktu novēroto trūkumu apmērus un būtiskumu:

- 4.9.1.pamatelementi veic neaizstājamās funkcijas, lai nodrošinātu no fondu atbalstīto projektu likumību, pareizību un saturisko jēgu;
- 4.9.2.palīgelementi kalpo vadības un kontroles sistēmas kvalitātes uzlabošanai un palīdz tai pienācīgi nodrošināt pamatfunkciju izpildi (detalizētāku iedalījumu skat. šo vadlīniju 1.pielikumā).

4.10. Vadības un kontroles sistēmas palīgelementu nepilnību gadījumā korekcijas piemēro tikai tad, ja nav atklātas nepilnības pamatelementos. Ja nepilnības skar gan palīgelementus, gan pamatelementus, korekcijas veic tikai atbilstīgi pamatelementiem piemērojamai likmei, pieņemot, ka visnopietnākais trūkums jau norāda uz riska faktoriem, kas piemīt kontroles sistēmai/projektam kopumā.

4.11. Ja vadības un kontroles sistēmā atklāj vairākus trūkumus, attiecīgās korekciju likmes nesummē, pieņemot, ka visnopietnākais trūkums jau norāda uz riska faktoriem, kas piemīt kontroles sistēmai kopumā. Sistēmas pārkāpumu gadījumā korekcijas piemēro atlikušajiem izdevumiem pēc tam, kad ir atņemtas summas, kuras konstatētas par atsevišķiem gadījumiem.

Piemērs Nr.3: ES fondu sistēmā tiek konstatēta neatbilstība: pārbaudes projektu īstenošanas vietās nedod pārlicību par izdevumu atbilstību. Finanšu korekcija 25% apmērā tiek piemērota visiem veiktajiem sistēmas attiecināmiem izdevumiem, pirms tam atņemot tās neatbilstoši veiktās summas, kas ir veiktas par konkrētiem gadījumiem projektos

4.12. Jomās, kurās neatbilstības būtiskuma novērtēšanā iespējamās interpretācijas, piemēram, horizontālo prioritāšu ieviešanas mērķu kontekstā, vides prasību ievērošanā, finanšu korekciju piemēro, ja ir bijusi pierādāma noteikumu neievērošana un ja ir skaidri nosakāma saikne ar Eiropas Savienības līdzfinansēto pasākumu. Piemēram, horizontālo prioritāšu gadījumā – ir skaidra saikne starp projekta vērtēšanas kritēriju, projektā paredzēto un reālo izpildes rezultātu.

V Indikatīvās skalas finanšu korekciju veikšanai

5.1. Atbilstoši Eiropas Komisijas vadlīnijās (skat. šo vadlīniju 3.pielikuma 10.punktu) minētajam, ka dalībvalstu atbildīgajām institūcijām būtu jāpiemēro tie paši kritēriji un finanšu korekciju likmes, ko piemēro Eiropas Komisijas dienesti, šo vadlīniju 2.pielikumā galvenokārt ir izmantotas indikatīvās skalas finanšu korekciju veikšanai atbilstoši Eiropas Komisijas pamatnostādņēm (skat.šo vadlīniju 3.pielikuma 8., 9. un 10.punktu).

Iestāde: Finanšu ministrija Struktūrvienība: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments		Dokumenta nosaukums: Vadlīnijas par finanšu korekciju piemērošanu Eiropas Savienības fondu finansētajos projektos		
Sagatavoja: Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta Ieviešanas sistēmas nodaļa	Apstiprināts: Vadošās iestādes vadītājs A.Antonovs	Variants: 2	Datums: 21.06.2011.	Lappuse: 11 no 11

5.2. Indikatīvās skalas ir pamatotas uz noteiktiem Eiropas Komisijas izstrādātajiem principiem attiecībā uz Eiropas Savienības struktūrfondi un Kohēzijas fondu 2004.-2006.gada plānošanas periodā (attiecībā uz šo vadlīniju 3.pielikuma 8. un 9.punktā minētajām pamatnostādnēm), bet, tā kā šie principi ir līdzīgi abu veidu fondos, kur 2004.-2006.gada plānošanas periodā vadības un kontroles sistēmas bija atšķirīgas, pamatoti, ievērojot sistēmisku pieeju, šīs likmes var piemērot arī 2007.-2013.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu projektos.

5.3. Eiropas Komisija ir izstrādājusi atsevišķas indikatīvās skalas specifiski attiecībā uz pārkāpumiem iepirkumu jomā (attiecībā uz šo vadlīniju 3.pielikuma 10.punktā minētajām vadlīnijām), kas attiecas gan uz 2004.-2006.gada, gan 2007.-2013.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu projektiem.

5.4. Šo vadlīniju 2.pielikumā aprakstītas biežāk sastopamās situācijas, piemēri. Citos gadījumos būtu jāpiemēro līdzīgi principi, attiecīgi dokumentējot, pamatojot piemērotās finanšu korekcijas izvēli, lai nodrošinātu audita liecību izsekojamību (*audit trail*).

5.5. Šo vadlīniju 2.pielikumā minētie finanšu korekciju apmēri un likmes attiecībā uz iepirkumiem ir piemērojami atsevišķiem noteikumu neizpildes gadījumiem (piemēram, vienā iepirkumu līgumā par līguma summu). Ja publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanas pārkāpumi ir sistēmiski vai atkārtojas, visām pārkāpumu skartajām darbībām un/vai programmām var piemērot vienotu likmi.